

1. Греул О., Белікова О., Безсонова Н., Віртуальні екскурсії як спосіб активізації пізнавальної діяльності освітніх мігрантів. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. № 38. 2021. С. 41-57
2. Назаревич Л. Т., Гавдида Н. І. Українська мова для іноземців. Практикум (Рівні В1-В2). Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2017. 212 с.
3. Назаревич Л. Екскурсія як метод навчання та мовної адаптації студентів-іноземців. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. Випуск 17. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. С. 58–72.
4. Сиванич Б. Екскурсії як форма навчання мови як іноземної. *Українська мова у світі* : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., Львів. 2012, с. 236-239
5. Судук І. Інтерактивні методи навчання у викладанні української мови як іноземної студентам нафтогазового профілю. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Філологія», вип. 5(73), березень, 2019 р. С. 306 – 309.*
6. Швець Г. Д. Теорія і практика навчання української мови іноземних студентів гуманітарних спеціальностей : моногр. К.: Фенікс, 2019. 529 с.
7. Віртуальна екскурсія до музею-кімнати Івана Пулюя. URL: <https://pulu-j-museum.tntu.edu.ua/> (дата звернення: 26.01.2025).
8. Музейний портал. URL: <https://museum-portal.com/ua/muzeji>
9. Наука: особистості. Іван Пулюй. Розмова з Василем Шендеровським про відомого фізика Івана Пулюя. До 170-річчя вченого. URL: <https://youtu.be/nDCmLln6rww> (дата звернення: 26.01.2025).

УДК 378:811.161.2'243:902.2.

Назаревич Л. Т., к. філол. н., доц.; Федак С. А., к. філол. н., доц.; Кухарська В. Б., к. пед. н., доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЯК ГОВОРИТИ З ІНОЗЕМЦЯМИ ПРО ІВАНА ПУЛЮЯ: ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ТНТУ

Анотація. У розвідці висвітлено досвід використання навчальних екскурсій для адаптації іноземних студентів до соціокультурного середовища України. Розглянуто особливості організації екскурсій до кімнати-музею Івана Пулюя в Тернопільському національному технічному університеті. Виокремлено три основні етапи екскурсійної діяльності: доекскурсійний, екскурсійний і післяекскурсійний. Зазначено роль ментальних мап, інтерактивних платформ «Quizlet» і «LearningApps», відеоматеріалів. Описано методику використання гімну університету як

засобу культурної інтеграції. Наголошено на важливості закріплення лексичних і граматичних навичок через практичне застосування, створення есе, діалогів, презентацій. Акцентовано на значенні екскурсій у формуванні мовної компетентності та міжкультурної комунікації іноземців.

Ключові слова: навчальна екскурсія, адаптація іноземців, кімната-музей, культурна інтеграція, українська мова як іноземна.

Nazarevych L. T., Candidate of Philology, Associate Prof.; Fedak S. A., Candidate of Philology, Associate Prof.; Kukharska V. B., Candidate of Pedagogy, Associate Prof.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

SPEAKING WITH FOREIGNERS ABOUT IVAN PULUJ: EXPERIENCE OF TEACHING UKRAINIAN LANGUAGE AT TNTU

Abstract. The experience of using educational excursions to adapt foreign students to sociocultural environment of Ukraine is shown. Three stages of the excursions to the Ivan Puluj Memorial Room at Ternopil National Technical University are described: pre-excursion, excursion, and post-excursion. Tools such as mental maps, interactive platforms like Quizlet and LearningApps, and Yurii Zhuravel's video "Know Our Own: Ivan Puluj" play a key role. The university anthem, composed by Oleh Herman, is used to foster cultural integration. It is emphasized on the importance of practical use for consolidating lexical and grammatical skills through essays, dialogues, and presentations. The thesis also headline that excursions are aimed to enhance linguistic competence and intercultural communication among foreign students.

Keywords: educational excursion, adaptation of foreign students, memorial room, cultural integration

Знання мови — перший крок до адаптації іноземців, які навчаються в Україні. Завдання викладача-мовника — допомогти інокомунікантам якомога швидше вивчити мову для того, щоб ефективно комунікувати в побуті та розуміти мову на слух і використовувати її у фаховій сфері. Дієвим інструментом навчання є екскурсії, які поєднують мовну практику, розвиток комунікативних навичок та соціально-культурну адаптацію. Екскурсію як ефективний метод навчання розглядали науковці та викладачі-практики: Г. Швець [6], О. Горда й О. Руснак [2], про екскурсію та її значення в освітньому процесі детально описано у нашій праці [4].

Дослідження показують, що питання комунікативної організації відвідування кімнати-музею Івана Пулюя як засобу адаптації іноземців до соціально-культурного середовища залишається недостатньо висвітленим. У розвідці опишемо три основні етапи навчальних екскурсій: доекскурсійний, екскурсійний і післяекскурсійний. Доекскурсійний етап

передбачає ознайомлення іншомовців із базовою інформацією, де викладач акцентує на простих конструкціях і словах, які допоможуть студентам відтворювати побачене у власному мовленні. Помічними вважаємо інтерактивні вправи, розміщені на платформах «Quizlet» або «LearningApps», для опанування нової лексики і словосполучень (*винахідник, лабораторія, українська наука, наукові винаходи, освіта, інновації, ХІХ століття, кімната-музей, технічний прогрес, електрика, струм, електротехніка, електростанція, катодна лампа, Х-промені, Біблія, переклад Біблії, співпраця та ін.*). На практичних заняттях пропонуємо переглянути відеоматеріали, брати участь у створенні ментальних мап на основі ключових слів. Зокрема, перед переглядом відео Юрія Журавля «Знай наших. Іван Пулюй» [3] ознайомлюємо студентів із новою лексикою, а через запитання: *«Де народився Іван Пулюй?» / «Де навчався Іван Пулюй?» / «Яка була сім'я в Івана Пулюя» / «Де працював вчений» / «Ким працював Іван Пулюй?» / «Які винаходи Пулюя ви знаєте?»* з'ясовуємо, наскільки добре студенти опанували біографію вченого. На основі нових фактів з відео ставимо низку запитань, а потім пропонуємо іншомовцям написати простий і складний план, поставити запитання одне одному і підготувати мінідіалоги. Перед екскурсією студенти-іноземці слухають гімн нашого університету на слова і музику проф. Олега Германа. Викладачі допомагають іншомовцям перекласти славня і разом з ними співають його, наголошуючи на важливості поширення імені Івана Пулюя у всіх континентах. Текст гімну: *«Прославимо ім'я Івана Пулюя / Набутками теорій та ідей...»* імponує іноземцям. Під час екскурсії до музею-кімнати Івана Пулюя іншомовці активно беруть участь у діалозі, ставлять запитання, коментують побачене, що сприяє розвитку комунікативної компетентності. Наприклад, після пояснення екскурсовода запитують: *«Чому Іван Пулюй хотів перекладати Біблію?»*, *«Як винаходи вченого вплинули на медицину?»* та ін. Крім того, описують зображення, за бажання відтворюють мінідіалоги про той чи інший експонат. Викладачі заохочують їх ставити запитання екскурсоводу: *«Хто поруч з вченим»*, *«Де він презентує цю лампу?»*, *«Що символізує ця лампа?»*, а також говорити про побачене.

Післяекскурсійний етап спрямований на закріплення знань через письмові завдання: перефразування речень у текстах, вправи на узгодження іменників із прикметниками, займенниками, іменниками: *відомий фізик, геніальний винахідник, цікаві винаходи, наукове дослідження та ін*; створення есе на тему: *«Вплив Івана Пулюя на сучасну науку / культуру / технічний прогрес / переклад»*, підготовку мініпрезентацій, діалогів, написання коротких відгуків, описів світлин, наприклад: *«Це фотографія, де Іван Пулюй в лабораторії. Тут він працює над своїм новим винаходом. Вчений дуже уважний. Він спостерігає...»*.

Екскурсія до кімнати-музею Івана Пулюя дає студентам можливість дізнатися більше про видатного українського науковця, його відкриття та внесок у світову науку, сприяє розвитку зв'язного мовлення через практичне застосування вивченої лексики. Погоджуємося з тезою: «Навчальна екскурсія може бути як додатковим, так і основним засобом навчання, який можна застосувати в межах офіційного навчального курсу або окремо. У кожному разі це — корисний досвід для студентів, можливість зрозуміти матеріал глибше і наочніше» [4, с. 60]. Отож, навчальні екскурсії, організовані в ТНТУ, є одним із інструментів інтеграції іноземних студентів у мовне та культурне середовище України. Завдяки ретельній підготовці викладачів, використанню сучасних методик і технологій, екскурсії дають змогу не лише закріпити мовні навички, а й сформувати в студентів зацікавлене ставлення до української культури й науки.

Джерела та література

1. Горда О., Руснак О. Навчальна екскурсія як ефективна форма заняття під час літніх шкіл із вивчення мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 31, том 3, 2020. С. 110-114.
2. Журавель Ю. Знай наших. Іван Пулюй. URL: <https://youtube/OXOomag9qVY> (дата звернення: 15.01.2025).
3. Назаревич Л. Екскурсія як метод навчання та мовної адаптації студентів-іноземців. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. Випуск 17. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. С. 58–72.
4. Назаревич Л. Т., Гавдида Н. І. Українська мова для іноземців. Практикум (Рівні В1-В2). Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2017. 212 с.
5. Швець Г. Д. Теорія і практика навчання української мови іноземних студентів гуманітарних спеціальностей : монографія. К. : Фенікс, 2019. 529 с.

УДК [94(477.83/.86):929І.Пулюй:325.83(477)]"18/19"

Романюк М.Б., методист, викладач фізики та астрономії

Державний професійно-технічний навчальний заклад «Тернопільське вище професійне училище сфери послуг та туризму», Україна

ІВАН ПУЛЮЙ – ЛЮДИНА РЕНЕСАНСУ

Анотація. Стаття про ученого-новатора, умілого та вдумливого фізика-експериментатора, оригінального конструктора та винахідника, блискучого лектора і активного організатора і разом з тим письменника-перекладача та публіциста і громадського діяча, що боровся за національне відродження українського народу.

Ключові слова: вчений, учений-новатор, фізик-експериментатор, Х-промені, духовність, письменник, філософ, перекладач.